

נקודת המגוז הנעלמת* – תערוכת יחיד של אפי ואמיר

בהשתתפות אמנים מקומיים ותושבי העיר טירנה

* כל הכותרות במסמך זה הן זמניות, כיוון שהעבודה עדיין בתהליך

התערוכה, המאורגנת ע"י טירנה ארט-לאב, גוף אמנות עצמאי ללא מטרת רווח, תציג שתי עבודות חדשות של אפי ואמיר: *The Vanishing Vanishing-Point* - סרט וידיאו באורך 30 דקות ו- *As If* – סדרה של חמישה פרקי וידיאו בני כ-4 דקות כל אחד, וכן, עבודת קיר או שולחן (לפי תנאי החלל) - מפה מנטלית קולקטיבית של טירנה שתיווצר במהלך סדנה פתוחה לקהל ותהפוך לחלק מהתערוכה. כמו-כן, תתקיים שיחת-אמן, *A Land Told*, הרצאה של אפי ואמיר העוסקת בייצוג האמנותי של ארץ ישראל ובעיקר בפער שבין מקום מדומיין למקום אמיתי. ההרצאה כוללת הקרנת סרטים קצרים ועבודות אמנות רלוונטיות של אפי ואמיר ושל אמנים נוספים, ישראלים ואחרים.

נושא

רעיונות-העל שמאגדים את כל מרכיבי התערוכה, מהווים שלב נוסף בעיסוק המתמשך של אפי ואמיר בנושאים של "מקום": כיצד הוא נתפס, איך הוא מיוצג, מה תפקידו בהבניית הזהות של תושביו ושל אלו שאינם תושביו אך מחזיקים ביחס מסויים כלפי אותו המקום. המתח בין הייצוג של המקום לממשיותו הוא בליבו של מחקרם האמנותי. באופן טבעי, עד כה, "המקום" האולטימטיבי לחקירה זו היה עבורם ארץ ישראל. בתערוכה הנוכחית, מצטרף לחקירה זו מקום נוסף, שגם הוא צבר לאחרונה ערך סימבולי המתחיל להתחרות בממשותו הגיאוגרפית – בריסל, המזוהה בתודעה הקולקטיבית כ"בירת האיחוד האירופאי". וכן, במסגרת הסדנה, טירנה עצמה, מקום שאפשר לומר שהוא סובל מ"חוסר ייצוג", אך שללא ספק, הוא ברי-ייצוג עבור תושביו, בדיוק כמו כל מקום אחר.

The Vanishing Vanishing-Point

במשך 7 שנים אפי ואמיר עקבו אחר קורותיו של עץ זית שנשתל בנובמבר 2005 בפארק לאופולד, פארק מטופח במרכז בריסל ולמרגלות בניין הפרלמנט של האיחוד האירופי, ומטרים ספורים מדירתם של האמנים. הזית, נוכרי כמוהם, הופיע בפארק חודשים ספורים אחרי הגעתם לבריסל. קשה היה לאמנים שלא להביט בו כפי שמביטים במראה, והבבואה שהשתקפה בו לא הייתה מעודדת. אפי ואמיר ביקרו את עץ הזית בקביעות,

מתעדים אותו תוך שהם בוחנים את משמעות הקשר שהם מפתחים כלפיו. מצבו של העץ התדרדר באיטיות אך בעקביות, עד לעקירתו באביב 2012, כשהוא משאיר אחריו כתם אדמה אליפטי על גבי הדשא הירוק.

"נקודת המגוז הנעלמת" מספר את סיפורו של הזית, ואת סיפור המפגש של האמנים איתו. הסרט מתרחש בתוך נוף הגן כפי שהוא צולם ע"י google street view, בשנת 2010, בזמן שהזית עוד היה קיים, ומשולבים בו החומרים שצולמו ע"י אפי ואמיר בזמנים שונים במהלך 7 השנים. המיקום – ליבה של אירופה, הפארק שהוא מעין גן עדן, הזוג – אפי ואמיר, והעולם החדש שמציע לנו גוגל, כולם מתחברים יחד לכדי הרהור מטה-פיזי, אופטי ופוליטי על גן עדן, ידע, אובדן וסופיות.

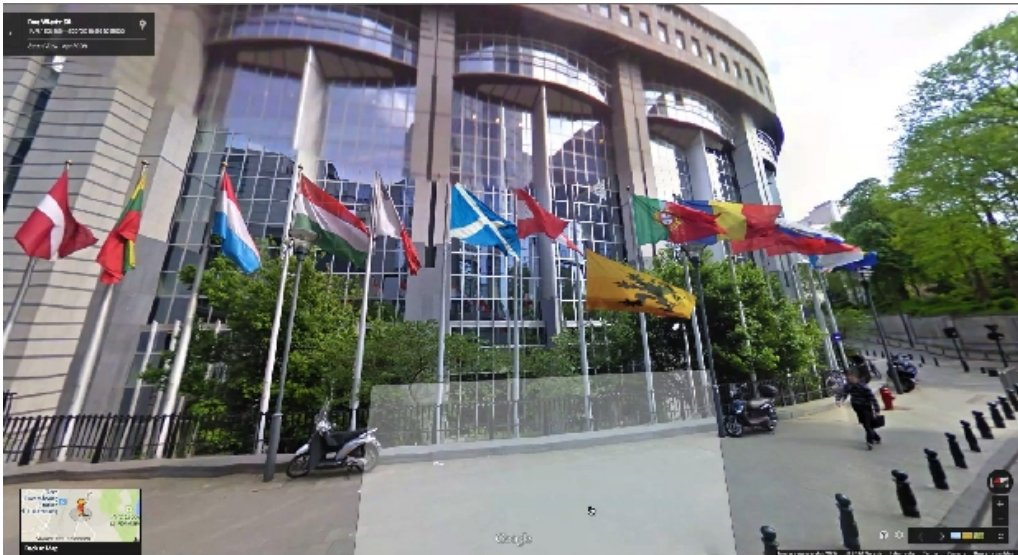
עץ מראה - מתוך הסרט

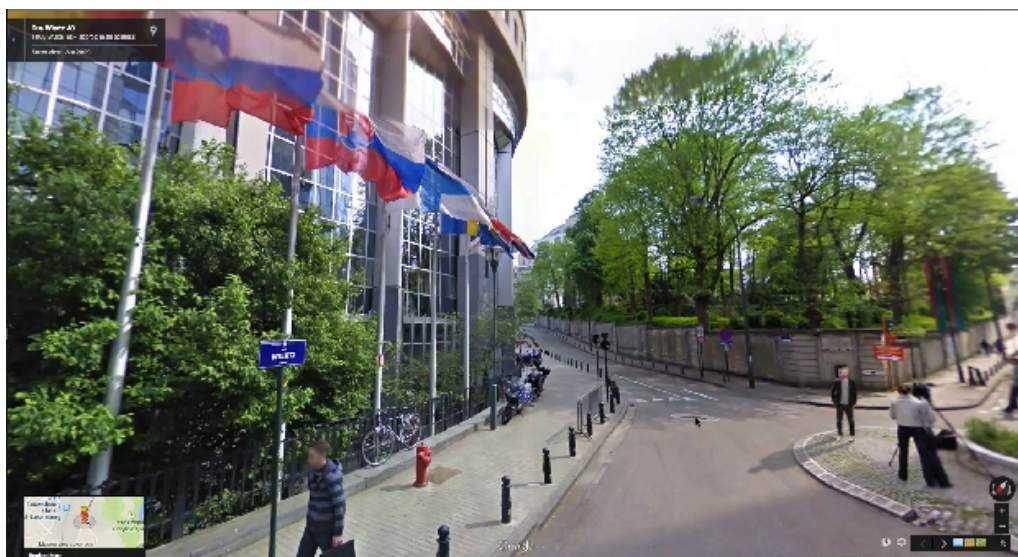
כולם עדים, כולם חשודים - מתוך הסרט

As If

בעבודה זו אפי ואמיר מארחים חמישה אמנים. האמנים, ארבעה מאלבניה ואחד מקוסובו, Era Tula, Matilda Odobashi, Ergin Zaloshnja, Pleurad Xhafa and Driton Selmai, הוזמנו ע"י אפי ואמיר להציע עבודת אמנות התערבותית, שתוצב באופן וירטואלי, בבריסל, ברדיוס של 500 מטרים מהפרלמנט האירופאי. העבודות יופקו כמודלים או באופן דיגיטלי ויושתלו בתוך סרטים קצרים שאפי ואמיר יצלמו בתוך google street view. גם האמנים האורחים עצמם יופיעו בסרט, כאילו נקלטו במצלמות של גוגל. קולם ישמע גם הוא והם יספרו על ה"ביקור" שלהם בבריסל לצורך הקמת העבודה. העבודות שהציעו האמנים עוסקות ביחסים שבין אלבניה לאיחוד האירופאי ומעלות שאלות לגבי גבולות, השתייכות ומבני כח. עבור אפי ואמיר, העניין העיקרי הוא בתרגיל הדמיוני, איך האמנים האלבנים תופסים את "אירופה", איך השיטוט בייצוג של "אירופה" בגוגל סטריט משפיע על התפיסה הזאת וכן ביחסי הגומלין בין פעולה בעולם הוירטואלי לעולם הממשי, מושא הייצוג.

מתוך "אחים ואחיות" – התערבות של דריטון סלמני: דגל סקוטלנד ודגל פלנדריה בין דגלי מדינות האיחוד בתמונה למטה: דריטון סלמני, בצד ימין, "מתראיין לטלוויזיה" באתר ההתערבות.

מתוך Me and My Bubble , התערבות של מתילדה אודובאשי

סדנה – מפה מנטלית קולקטיבית

במשך שלושה ימים, לפני פתיחת התערוכה, חלל התצוגה עצמו יהפוך למקום ההתרחשות של סדנת מיפוי-מנטלי, פרקטיקה המאפשרת ביטוי ויזואלי למערכת של תפיסות, רגשות, יחסים ודיעות שבין תושבים לעירם. (במקרה הזה, טירנה).

על גבי משטח גדול, תבנה לאט לאט מפת העיר, כפי שתופסים אותה המשתתפים בסדנה. כל משתתף יתרום את תפיסתו, תחושותיו והבנתו, כשהמטרה אינה להגיע למפה אחת המקובלת על כולם, אלא ליצור מפה היברידי, רבת שכבות, שמאפשרת לתפיסות שונות זו מזו ואף סותרות לדור בכפיפה אחת. המיפוי יתייחס לאספקטים שונים ובלתי נתנים למדידה של העיר. לדוגמה – סימון מרכז העיר או גבולותיה יכול להקבע ע"י אלמנטים גיאוגרפיים, ע"י מוסדות ותחום שיפוט מוניציפלי, או ע"י נסיבות החיים של התושבים (איפה מרכז חיי בטירנה? מתי אני מרגיש שאני "כבר לא בטירנה"?). בעזרת משימות מודרכות, המשתתפים יסמנו מסלולים נארטיביים בעיר, ימפו איזורי רגש שונים (איפה טוב לי, איפה אני לא אלך לבד בלילה), תפיסות (איפה כדאי לגור, איפה אין עתיד, איפה יש כלבי רחוב...) וכן הלאה. התהליך היצירתי יהיה כרוך בעיקר בעיבוד הנתונים הללו לייצוג ויזואלי, ולהנחתם במרחב (המפה).

המפה המנטלית-קולקטיבית שתוצר תהפוך לחלק מהתערוכה. בהתאם לתנאי החלל ושעות הפעילות, נבדוק גם את האפשרות להפוך את המפה לאלמנט חי, כך שהיא תוסיף להתפתח ולהשתנות גם במהלך התערוכה.

הרצאה/שיחת אמן: ארץ מסופרת

ארץ ישראל, וירושלים בעיקר, היא מקרה מובהק של מקום שלו מימד דימיזוני שלעתיים תכופות גובר על המימד הממשי שלו. משחר התרבות המערבית, ארץ הקדש, ציון או שלם, זכו לייצוגים ויזואליים ע"י אמנים שמעולם לא ביקרו בהן. גם בני ישראל עצמם, ואפילו אברהם אבינו, שמעו על הארץ ובהכרח דמיינו אותה בעיני רוחם עוד לפני שראו אותה כמו עיניהם.

אולי יותר מהמקום המדומיין, מעניין הפער שקורה בפגישה בין המדומיין לממשי. איך הפער הזה מגושר? את מי מכפיפים למי? ואולי אלו שני קיומים מקבילים שהקשר ביניהם הוא סמנטי בלבד? בהרצאתם, אפי ואמיר יציגו דוגמאות למתח הזה שבין ישראל המדומינת לזו הממשית, החל בתנ"ך, עבור ביצירות מתולדות האמנות (ימי הביניים ורנסאנס וקדם), במפות קדומות, ועד לאמנות עכשווית וקולנוע תיעודי, כשהם ינסו לגעת בהבטים שונים של המתח הזה ושל הנסיונות השונים לפתור אותו, לפרק אותו או אולי דווקא להדגיש אותו.

אפי ואמיר יציגו קטעים מעבודות שלהם, הקשורות בנושא, וכן מתוך עבודות של אמנים ויוצרים אחרים. את ההרצאה תחתום העבודה בתהליך "כשגים"ל פגש את גוגל" – סיור מודרך בגוגל סטריט בירושלים העתיקה.

רשימה אפשרית של יצירות (נתון לשינויים וכפוף לאישור האמנים):

מפות: מפת התלתן, מפת פסלטר, מפת הגאון מוילנא, מפות גן עדן

ציורים: רנסאנס איטלקי, ואן דר ויידן, דירר, ברויגל, קארנר, ליפרינקס

רישומים: ג'ון מק'רגור – ציורים מתוך מסעות בפלשתינה

סרטים ועבודות וידיאו-ארט:

סוזן זונטג – ארצות מובטחות

כריס מארקר – צד שלישי למטבע

נירה פרג – אברהם, אברהם / שרה, שרה

עומר פאסט

מושון זר אביב – you are not here

אמיר יציב ויונתן דובק – פלסול 80 דרום

אפי ואמיר – טופסויל (סיפורו של מדבר)

אפי ואמיר – ויל נאר

אפי ואמיר – אותו נהר פעמיים + קטעים שלא נכנסו לעריכה.

ביבליוגרפיה חלקית: על המקום-זלי גורביץ', ארץ טקסט-יועד אליעז, סדרת ספרות הנושאים בארץ הקודש בהוצאת משרד הבטחון, מישל פוקו-על מקומות אחרים, בודריאר – סימולקרה, travel as metaphore – van, den Abbeele, Philoshophie du paysage – George Simmel, L'impossible voyage – Augé ועוד...